

Zəfər mətbuatı

Artıq üçüncü ildir ki, ölkəmizin həyatında əhəmiyyətli rol oynayan hər bir tarixi günü, bayramları tamamilə başqa ovqatda - tarixi zəfərimizin yaratdığı reallıqların uğurla həyata keçirilməsi və beynəlxalq aləmə qəbul etdirilməsi fonunda yüksək əhvali-ruhiyyə ilə qeyd edirik.

Bu reallıqların istər ölkə, istərsə də beynəlxalq ictimaiyyətə dolğun şəkildə çatdırılmasında əsas missiyanı Azərbaycan mətbuatının yerinə yetirdiyini nəzərə alsaq, 22 İyul - Milli Mətbuat Günü'nün özəlliyini daha dərinləndirən dərk edərək. Keçilən yolun ölkəmizin bu sahədə hansı yeniliklərə imza atdığını təhlil etməklə belə bir fikri böyük inamla qeyd edə bilərik ki, ölkəmiz demokratik dəyərlərə sadıqdır və bunu sözdə deyil, əməldə təsdiqləyir. Digər tərəfdən, xalqımız üçün 2023-cü ilin özəlliyi ondan ibarətdir ki, bu il dövlət başçısı İlham Əliyevin sərəncamı ilə "Heydər Əliyev İli" elan edilib. "Heydər Əliyev İli"ndə Azərbaycan mətbuatının keçdiyi 148 illik yolu təhlil etmək bir media nümayəndəsi kimi mənim üçün böyük şərəf və məsuliyyətdir. Əsası 1875-ci il iyulun 22-də "Əkinçi" qəzetinin ilk nömrəsinin nəşri ilə qoyulan milli mətbuatımız bu gün dövrün, zamanın tələblərinə, tarixi zəfərimizin yaratdığı reallıqlara uyğun olaraq daha da təkmilləşir, yeniləşir, həqiqət çarçısı kimi müstəqil mətbuat üzərinə düşən missiyanı uğurla yerinə yetirir.

Müstəqil mətbuatımızın inkişafı Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ümummilli Liderin 1993-cü ildə xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıdırsaydı digər sahələr kimi, müstəqil mətbuatımızın inkişaf tarixində də yeni mərhələnin əsası olardı. Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpasının ilk illəri bütün sahələrdə uğursuzluqlarla xarakterizə edilir. Bu uğursuzluqlar cəmiyyətin güzgüsü olan mətbuatdan da yan keçmədi. Belə ki, mətbuat azadlığı hər addımda boğulur, jurnalistlər təzyiqlərə məruz qalırdılar.

Ümummilli Liderin 1993-cü ildə xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıdırsaydı ölkəmizin həyatında yeni bir mərhələnin əsasını qoydu. Azərbaycan yenidən quruldu. Sabitliyi hər bir inkişafın əsası kimi dəyərləndirən Ümummilli Lider Heydər Əliyevin düşünülmüş və məqsədyönlü siyasəti nəticəsində Azərbaycan qısa müddətdə sabitlik diyarına çevrildi. Azərbaycanın iqtisadi müstəqilliyinin təmin edilməsi, maliyyə imkanlarının genişlənməsi digər sahələr kimi, Azərbaycanın həyatının güzgüsü olan mətbuatın inkişafında da öz müsbət təsirini aydın şəkildə nümayiş etdirdi. Bunun üçün Ümummilli Liderin azad mətbuatın inkişafı yönündə atdığı addımların xronologiyasına nəzər salmaq kifayətdir. Digər mühüm məqam müstəqillik yolunda ilk addımlarını atan ölkənin varlığının beynəlxalq aləmdə özünü təsdiqləməsidir ki, dövlətin bu yönümdə atdığı addımların təbliğində mətbuatın üzərinə böyük məsuliyyət düşdü. Azərbaycançılıq ideologiyasının təbliği, milli-mənəvi dəyərlərimizin, milli irsimizin qorunması və inkişaf etdirilməsi əsas çağırışlar sırasında idi. Azərbaycan mətbuatı üzərinə düşdüğü vəzifəni dövlətin göstərdiyi diqqət və qayğının davamlılığı fonunda daha yü-

kək səviyyədə yerinə yetirməyə başladı. Cəmiyyətin güzgüsü kimi dəyərləndirilən mətbuatımız təzyiqlərdən, buxovlardan xilas oldu.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin bilavasitə rəhbərliyi ilə işlənib hazırlanan və ümumxalq səsverməsi yolu ilə 12 noyabr 1995-ci ildə qəbul edilən Konstitusiyamızda söz, fikir, mətbuat azadlığı öz əksini tapdı. Ulu Öndər ilk gündən belə bir çağırış etdi ki, ölkəmizdə demokratik cəmiyyətin varlığını təsdiqləyən bütün atributlar - insan hüquqlarının qorunması, azad mətbuatın inkişafı, çoxpartiyalı sistemin yaradılması, demokratik, beynəlxalq standartlara uyğun seçkilərin keçirilməsi təmin edilməlidir.

Demokratik, hüquqi dövlət quruculuğunda azad mətbuatın rolunu yüksək qiymətləndirən Ulu Öndər Heydər Əliyevin 6 avqust 1998-ci il tarixdə imzaladığı "Azərbaycan Respublikasında söz, fikir və məlumat azadlığının təmin edilməsi sahəsində əlavə tədbirlər haqqında" fərman ilə ölkəmizdə mətbuat üzərində senzura ləğv edildi. Bu KİV-in sərbəst fəaliyyəti, inkişafı və azad sözün təmin edilməsi istiqamətində mühüm addım oldu. Məhz bu fərmanla mətbuatda və digər kütləvi informasiya vasitələrində dövlət sirlərini mühafizə edən Baş İdarə ləğv edildi. 1999-cu ildə qəbul olunan "Kütləvi informasiya vasitələri haqqında" qanun mətbuatda demokratik prinsiplərin daha da möhkəmləndirilməsinə xidmət etdi. Bu sənəd Azərbaycanda mətbuatın inkişafına mane olan bir sıra bürokratik əngəllərin aradan qaldırılmasına yol açdı. Dövlət qeydiyyatı ləğv olundu və yeni mətbuat orqanlarının təsis olunması proseduru asanlaşdırıldı. 2000-ci ildə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin sərəncamı ilə "2000-2001-ci illərdə kütləvi informasiya vasitələrinin maddi-texniki şəraitinin yaxşılaşdırılması üzrə tədbirlər Proqramı" təsdiq olundu. Güzəştlər tətbiq edildi. Bir sıra qəzetlərin "Azərbaycan" nəşriyyatına olan borclarının dondurulması və sonradan bu borcların ləğv edilməsi mətbuatın iqtisadi müstəqilliyinin təmin edilməsinə, maliyyə bazasının möhkəmləndirilməsinə öz müsbət təsirini göstərdi.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 2002-ci ildə Azərbaycan jurnalistləri arasında keçirilmiş sorğu nəticəsində "Jurnalistlərin dostu" seçilməsi demokratiyanın mühüm prinsiplərindən olan söz və məlumat azadlığının, medianın inkişafına diqqət və qayğısının məntiqi nəticəsi oldu.

2003-cü ildən başlanan böyük yolun davamı fonunda əsası Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan mətbuatın inkişafına dövlət qayğısı siyasəti Prezident İlham Əliyev tərəfindən yeni müstəvidə uğurla davam etdirilir. Yeniləşmə, təkmilləşmə dövlətimizin başçısının siyasətinin əsasını təşkil edir. Azərbaycan milli mətbuatının yaranmasının 130, 135, 140, 145 illik yubileylərinin dövlət səviyyədə

sində qeyd olunması, bu mənasibətlə media nümayəndələrinin təltif edilməsi, fəxri adların verilməsi, kütləvi informasiya vasitələrinə maliyyə yardımının göstərilməsi jurnalistlərin əməyinə dövlətin yüksək qiymətinin əyani təzahürüdür. Dövlət başçısı İlham Əliyevin 2008-ci il 31 iyul tarixli sərəncamı ilə kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafına dövlət dəstəyi konsepsiyasının təsdiq edilməsi mətbuatın inkişafında yeni mərhələnin başlanğıcı oldu. Jurnalistlərin mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı Prezident sərəncamları, media nümayəndələrinin mənzillə təmin edilməsi önəmli hadisələr sırasındadır. Cənab İlham Əliyevin 20 ilə yaxın Prezidentliyi dövründə 3 dəfə "Jurnalistlərin dostu" mükafatına layiq görülməsi bu sahədə gördüyü işlərin, bir-birindən önəmli addımların, qəbul etdiyi qərarların və irəli sürdüyü təşəbbüslərin ümumiləşdirilmiş ifadəsidir. "Bu mükafatın verilməsi böyük məna daşıyır. Çünki ölkə Prezidentini "Jurnalistlərin dostu" adına sizin tərəfdən layiq görməyiniz, əlbəttə ki, Azərbaycanda azad mətbuatın inkişafında görülmə işlərə işarə vurur" söyləyən dövlət başçısı İlham Əliyev onu da əlavə etmişdir ki, bundan sonra da Prezident kimi Azərbaycanda azad media-nın inkişafı üçün dəstəyimi verməyə çalışacağam.

Təkcə tarixi zəfərimizdən ötən dövr ərzində azad mətbuatın inkişafı istiqamətində atılan addımların xronologiyasına diqqət yetirmək kifayətdir. Zəfərimizin yaratdığı yeni reallıqlar bütün sahələrdə, o cümlədən mətbuatda təkmilləşməyə, yeniləşməyə geniş imkanlar yaratdı. Qalib Azərbaycanın mətbuatının qarşısında yeni vəzifələr dayanır. Dövlət başçısı İlham Əliyevin 12 yanvar 2021-ci il tarixli "Azərbaycan Respublikasında media sahəsində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında" fərmanı müəyyənləşdirilən yeni vəzifələri və onların icra mexanizmlərini açıqladı. Sənəddə də qeyd olunduğu kimi, qlobal informasiya mühitinin müəyyənləşdirdiyi fəaliyyət prinsiplərinə uyğun olaraq modernləşmə, qabaqcıl texnologiyaların geniş tətbiqi, aparıcı trendlərin izlənilməsi və digər mühüm şərtləri özündə birləşdirən innovativ təkamülün yaratdığı imkanlardan Azərbaycan mediasının daha çox bəhrələnməsi, onun şəffaflıq və vətəndaş məmnunluğu prinsiplərinə əsaslanan, cəmiyyətin obyektiv və peşəkar şəkildə məlumatlandırılmasına xidmət edən fəaliyyətinin stimullaşdırılması üçün bu sahədə əsaslı islahatlar aparılmasına zərurət yaranmışdır. Ölkəmizdə medianın inkişafının dəstəklənməsi, bu sahədə institusional quruculuq işlərinin davam etdirilməsi, yeni informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının və innovasiyaların tətbiqinin stimullaşdırılması məqsədilə imzalanan bu fərman əsasında yaradılan Medianın İnkişafı Agentliyi (MEDİA) hədəflərin gerçəkləşməsində vacib icra mexanizmini ortaya qoymaqla, azad medianın inkişafını daha da sürətləndirir. Fəaliyyətə başladığı qısa dövrdə həyata keçirdiyi hər bir layihə media ictimaiyyəti tərəfindən yüksək

dəyərləndirilir. Bu mühüm məqamı xüsusi qeyd etməliyəm ki, yeni dövrün tələbinə uyğun olaraq "Media haqqında" qanunun hazırlanması ilə bağlı MEDİA Agentliyinin beynəlxalq səviyyədə apardığı müzakirələr və yeni qanunun Milli Məclisdə qəbul olunması, ötən ilin fevralında Prezident İlham Əliyevin müvafiq fərmanı əsasında təsdiqlənərək qüvvəyə minməsi mətbuatın inkişafında təkmil hüquqi bazanın yaradılmasını təmin etdi. Bundan əlavə, jurnalistlərə sosial ipotekadan yararlanmaq imkanının yaradılması, qəzet kağızının ƏDV-dən azad edilməsi, media reyestrinin qaydalarının təsdiqi və sair kimi bir-birindən əhəmiyyətli addımlar dünya informasiya məkanına inteqrasiya siyasətini uğurla həyata keçirən Azərbaycanın media mühitinə gətirdiyi yeni yanaşmaların təqdimatıdır.

148 illik yola, daha dəqiq desək, milli mətbuatımızın 1993-cü ildən başlanan inkişaf yoluna qısa baxış belə bir ümumiləşdirməyə əsas verir ki, Azərbaycan söz və mətbuat azadlığının inkişaf səviyyəsinə görə MDB məkanında ön qabaqcıl yerlərdədir. Eyni zamanda bu gün Azərbaycanın adı internetin azad olduğu ölkələr sırasındadır.

"Heydər Əliyev İli" çərçivəsində milli mətbuatımızın keçdiyi inkişaf yolunu vərəqləyərkən bu mühüm məqamı da xüsusi qeyd etməliyəm ki, dahi şəxsiyyətin ən böyük arzusu olan və hazırda tarixə qovuşan Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı həqiqətlərin ölkə və dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında da mətbuat missiyasını uğurla yerinə yetirdi və bu gün dost, qardaş Türkiyə ilə birgə yaradılan ortaq media platformasından bəhrələnərək postmünaqişə dövrünün reallıqlarının təbliği istiqamətində söylərini daha da artırır.

Göründüyü kimi, bütün hallarda Azərbaycanın inkişaf səviyyəsini göstərən azad mətbuatın inkişafı prioritetdir. Tarixi zəfərimizin reallıqları fonunda mətbuatın qarşısında dayanan vəzifələr yeniləşməklə yanaşı, hədəflər, arzular da dəyişib. Üç il bundan öncə Milli Mətbuat Günündə həmkarlarımıza əsas arzularımız sırasında qələbə müjdəçiləri olmaları xüsusi yer tuturdu. Media nümayəndələri 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsində şanlı qələbəmizlə bu arzularını reallığa çevirdilər. Artıq üç il yaxındır yazılı və elektron KİV-də işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə aparılan bərpa-quruculuq işləri və eyni zamanda Prezident İlham Əliyevin ötən il doğum günündə Qərbi Azərbaycandan olan ziyalılarla görüşündə tarixi ədalətə söykənərək səsləndirdiyi "Biz Qərbi Azərbaycana qayıdacağıq" çağırışına uyğun olaraq görülən işlər geniş işıqlandırılır.

Hər bir hədəf, arzu inkişafın davamlılığının təmin edilməsində əsas faktordur. Azərbaycanın hər bir uğuru reallıqlarının güzgüsü olan mətbuatı daha da təkmilləşməyə, yeniləşməyə çağırır.

Elməddin QULİYEV,
"Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" QSC-nin əməkdaşı